

første Besidder, der vil faa Fordelene, hverken af Statslaanet eller af det andet, men det vil være den eventuelle Spekulant, der søger at udstykke Jorden, og jeg tror ikke, at Udstykningsforeningerne vil være i Stand til at magte denne Opgave under de nuværende Forhold. Udstykningsforeningerne kan være behjælpelige med at føre Jordlovene ud i Livet, men de kan ikke magte den Opgave at udstykke store Gaarde, som de har gjort tidligere.

I øvrigt viser hele denne Udstykningsbevægelse, der har gjort saa megen Gavn herhjemme i Danmark, Skyggesiderne netop dér, hvor Udstykningsforeningerne har været, fordi Lyssiderne har været saa stærke. Der er enkelte Herregaarde — jeg skal nævne en enkelt, Store Restrup — ovre ved Aalborg —, som en Udstykningsforening har udstykket. Hvor der før laa en Herregaard, ligger der nu 110 Ejendomme, der svarer den mangedobbelte Skat mod den tidligere Ejer og giver mangedoblede Indkomster, og i Stedet for en Herremand med nogle enkelte forsultne Arbejdere lever der nu 110 selvstændige Husmænd og Gaardmænd derpaa. Men denne Udstykning, der for mig er den mest ideelle — ideel paa mange Omraader, bl. a. ogsaa af den Grund, at man dér har beholdt den skønne Bygning og den vidunderlige Park og har gjort den til Lærestanstalt for Husmandsbrugenes Børn, og fordi man har udstykket Herregaardsmarker, hvor Bønderne i sin Tid trællede —, viser netop Skyggesiderne ved hele det System, vi har været inde paa. Nybyggerne ved Store Restrup fik nemlig deres Ejendomme saa billigt, at Kreditforeningslaanet som Regel kunde dække Købesummen, og dertil kom, at de fik udbetalt en Bonus, der satte dem i Stand til at sætte Besætninger paa Ejendommene. Det ser selvfølgelig meget lovende ud, og for det halvt Hundrede Stykker, der var med i den sidste Udstykning, var det ogsaa en Fordel, men det er kun en Fordel for det første Slægtled. Denne Fordel er gaaet bort, dér, hvor Jorden er solgt, hvor Ejendommen er gaaet i Handelen, dér er den blevet kapitaliseret, som den højtærede Landbrugsminister sagde. Ejendommene er steget til en saadan Værdi, at Nybyggere, der rejste dertil for 6—7 Aar siden, nu under Krigen er rejst derfra med Formuer, der laa fra 25 000 Kr. op til 40 000 Kr.; det var Folk, af hvilke mange den Gang ikke ejede det, de skulde eje for overhovedet selv at kunne sætte Besætning paa Ejendommen; og nu kunde de paa Grund af Krigskonjunkturerne som Følge af den billige Ud-

stykning rejse derfra med hele Formuer. Men akkurat det samme har været Tilfældet med hele den øvrige Udstykning, vi har set herhjemme. Netop fordi disse Ejendomme er givne i privat Eje, netop fordi man ikke har oprettet dem som offentligt Fæste, har de første Besiddere faaet en Fordel, men en Fordel, som den næste Besidder skal arbejde for at forrente. Derfor maa vi fra vor Side hævde, at ganske vist kan man under en Nødssituation som den, vi er inde i i Øjeblikket, fortsætte ad denne Vej for muligvis at skaffe Arbejde, for muligvis at finde Beskæftigelse for en Del af vort Folk; men det bliver ikke det endelige, det bliver ikke det, som skal løse Spørgsmaalet. Det naas først den Dag, da Jorden i Stedet for at være i privat Eje gaar over i Samfundseje, først den Dag kan man sige, at Spørgsmaalet er løst. Og jeg maa dér sige som min Formening, at dette Spørgsmaal sikkert bedst bliver løst gennem en Grundværdiskat; og jeg tror, det havde været klogt af Samfundet, om man allerede under Krigen havde taget dette Spørgsmaal op og gennem en Værdistigningsafgift havde søgt at hindre den Prisstigning, der har været, og gennem en Jordværdiskat lidt efter lidt søgt at faa dansk Jord gjort til Samfundseje i Stedet for, som det er sket under Krigen, at den er blevet mere og mere kapitaliseret. Selv den højtærede Landbrugsminister er klar over dette Forhold. Det vil sige, at de, som i Fremtiden skal dyrke dansk Jord, skal slide meget stærkt for at forrente denne Kapital. Men den højtærede Landbrugsminister udtalte, at der var 120 000 alt bestaaende Brug, og for dem maa man søge at gøre Kaarene saa gode som muligt. Jeg takker for denne Udtalelse, og jeg haaber, at den højtærede Landbrugsminister da ogsaa vil lytte en lille Smule efter det, jeg har at fremføre.

Det har nemlig forundret mig en Del, at de Bevillinger, der gives til Husmandsbrug og til Husmandsforeningerne, ikke er større nu, end de var i tidligere Aar. Endnu staar det gamle Beløb, som var bevilget til Præmierejser, paa 150 000 Kr.; endnu ser man, at Husmandsforeningerne til Ordning og Ledelse af dette kun faar 30 000 Kr. og til de almindelige Formaal kun 15 000 Kr. Jeg staar som Deltager i dette Arbejde og ved, hvor vanskelige Forhold Kredsen har at arbejde under, ved, hvor store Tilskud vi selv maa yde fra Kredsen, blot for overhovedet at faa disse Beløb til at strække til. Jeg kan dér nævne som Eksempel, at medens vi til Ordning og Ledelse af Præmierejser sidste Aar i vor Kreds,